

**Raport z Monitoringu
Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020 za 2020 rok**

Lublin, 1 lipca 2021 r.

Spis treści:

Wstęp.....	4
I. Metodologia monitoringu Programu	5
II. Realizacja celów Programu w 2020 r.	6
III. Realizacja działań i wskaźników Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Probleatów Alkoholowych na lata 2017-2020. Wnioski oraz rekomendacje	8
Podsumowanie.....	25

WYKAZ SKRÓTÓW:

ROPS w Lublinie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie

PARPA - Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

AL. - ANON - Wspólnota rodzin i bliskich osób z problemem alkoholowym

KMP - Komenda Miejska Policji

CIS - Centrum Integracji Społecznej

WOTUiW - Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia

FASD - (Fetal Alcohol Spectrum Disorder) Spektrum Poalkoholowych Uszkodzeń Płodu

FAS - (Fetal Alcohol Syndrome) Alkoholowy Zespół Płodowy

WPPiRPA - Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

NGO - Organizacja pozarządowa

JST - Jednostka Samorządu Terytorialnego

SI - Integracja Sensoryczna

RPDiT FAS/FASD – Regionalny Punkt Diagnostyki i Terapii FAS/FASD

ESPAD - Europejski Program Badań Ankiety w Szkołach

Wstęp

Alkoholizm często nazywany jest chorobą XXI wieku. Ma bardzo ważny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne jednostek, jak również ich rodzin. Jego konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych m. in.: przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie, zakłócenie bezpieczeństwa publicznego czy też przestępczość. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol wpływa na ponad 200 rodzajów chorób i znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji.¹ Spożywanie alkoholu w Polsce cały czas wzrasta. Przy jednoczesnym zmniejszeniu się konsumpcji alkoholu wysokoprocentowego wzrasta konsumpcja alkoholu niskoprocentowego. Spożycie alkoholu w kraju na jednego mieszkańca w 2019 r. wynosiło 9,78 l czystego spirytusu, zaś w 2020 r. zwiększyło się o 0,23 litra.² Wzory spożywania alkoholu wśród mieszkańców województwa lubelskiego są podobne jak w poprzednich badaniach (2015 r.), dotyczących tej tematyki oraz są podobne do wzorów konsumpcji obserwowanych w Polsce.³ Głównymi problemami społecznymi wynikającymi ze spożywania alkoholu są: obniżenie się wieku inicjacji spożywania, niska świadomość kobiet ciężarnych spożywających alkohol oraz konsekwencje zdrowotne dla ich dzieci.⁴

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. Samorząd Województwa realizuje zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119). Głównym zadaniem Samorządu Województwa w przedmiotowym zakresie jest opracowanie Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (WPPiRPA), stanowiącego integralną część Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 i uwzględniającego cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Zarząd Województwa, zgodnie z art. 4 ust. 2 ww. ustawy, odpowiada za koordynację przygotowania i realizację wojewódzkiego programu, udziela pomocy merytorycznej instytucjom i osobom fizycznym realizującym zadania objęte tym programem oraz współdziała z innymi organami administracji publicznej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

W związku z powyższym, Sejmik Województwa Lubelskiego podjął uchwałę Nr XXV/362/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia WPPiRPA na lata 2017-2020.

¹ „Global status report on alcohol and health 2018”, WHO, 2018,

² www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki

³ Badanie społeczne pn. „Diagnoza województwa lubelskiego w zakresie używania substancji psychoaktywnych wśród osób dorosłych oraz dostępności oferty pomocowej w obszarze przeciwdziałania uzależnieniu od substancji psychoaktywnych” 2019 r.

⁴ Tamże

Program został opracowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie przy współudziale ekspertów zewnętrznych. Głównym źródłem finansowania zadań Programu zaplanowanych dla Województwa Lubelskiego są opłaty pobierane za wydawanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa, a także zezwoleń na prowadzenie w kraju obrotu hurtowego napojami alkoholowymi od 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa.

Celem głównym WPPiRPA na lata 2017-2020 było inspirowanie, podejmowanie, wzmacnianie oraz zwiększanie skuteczności działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie lubelskim.

Monitoring programu powinien być przeprowadzony corocznie, jednostką bezpośrednio odpowiedzialną jest ROPS w Lublinie⁵.

I. Metodologia monitoringu Programu

Monitoring Programu, zgodnie ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, jest przeprowadzany corocznie i polega na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji i danych pod kątem ilościowym i jakościowym, w tym analizie sprawozdań złożonych przez podmioty realizujące zadania określone w Programie. Celem procesu monitorowania jest:

- zbieranie danych pozwalających przeprowadzić ocenę stanu realizacji Programu,
- ocena efektywności realizacji zadań zapisanych w Programie,
- ocena osiągnięcia założonych rezultatów,
- identyfikacja ewentualnych opóźnień lub nieprawidłowości w realizacji zadań i działań,
- podejmowanie działań naprawczych,
- formułowanie wniosków, które mogą stanowić podstawę do ewentualnej modyfikacji treści Programu i przyjęcia założeń zmian w kolejnym okresie programowania.

Dokumentem z przeprowadzonego procesu monitorowania WPPiRPA na lata 2017-2020 jest niniejszy *Raport z Monitoringu Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020 za 2020 rok*, który został opracowany na podstawie analizy danych będących w posiadaniu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie.

⁵ Wojewódzki program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020, 30.12.2016 r.

II. Realizacja celów Programu w 2020 r.

Celem głównym Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020 było inspirowanie, podejmowanie, wzmacnianie oraz zwiększenie skuteczności działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie lubelskim, następnie wskazane zostały cele szczegółowe. Przyjęto do realizacji poszczególne działania, które są narzędziami służącymi do osiągnięcia postawionych celów oraz zdefiniowano wskaźniki pomiaru. Tabela nr 1 zawiera informacje o podjętych w 2020 roku działaniach ukierunkowanych na osiągnięcie poszczególnych celów szczegółowych.

Tabela 1 Realizacja Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020.

<u>Cele szczegółowe/działania</u>	Realizacja (Tak/Nie)
<u>Cel szczegółowy 1. Inicjowanie i wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz podmiotami działającymi na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych</u>	Tak
Działanie 1.1. Inspirowanie i podejmowanie działań zmierzających do nawiązania i wzmocnienia współpracy pomiędzy podmiotami, służbami, instytucjami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	Tak
<u>Cel szczegółowy 2: Zwiększenie jakości i dostępności programów oraz działań profilaktycznych, utrwalenie postaw abstynenckich oraz edukacja w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia, wczesnego rozpoznania i krótkiej interwencji</u>	Tak
Działanie 2.1. Inspirowanie i wspieranie działań edukacyjno-informacyjnych/kampanii na temat działania alkoholu na organizm, ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów spożywania alkoholu oraz dystrybucja materiałów edukacyjnych skierowanych do ogółu społeczeństwa, a także kształcenie w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia oraz podejmowania interwencji wobec osób spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie	Tak
Działanie 2.2. Wspieranie programów profilaktyki uniwersalnej (w tym m.in. w zakresie problemów alkoholowych wśród osób dorosłych, w miejscu nauki i pracy, w zakresie rozwijania kompetencji wychowawczych rodziców oraz wychowawców sprzyjających kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci oraz młodzieży) oraz działań dotyczących promocji zdrowego stylu życia (w tym aktywności kulturalnej i sportowej dzieci oraz młodzieży) oraz wspieranie realizacji programów profilaktycznych (w zakresie profilaktyki uniwersalnej) rekomendowanych przez PARPA	Tak

<u>Cele szczegółowe/działania</u>	Realizacja (Tak/Nie)
Działanie 2.3. Wspieranie programów profilaktyki selektywnej (w tym m.in. wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji, pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym) oraz wskazującej adresowanej do grup ryzyka, osób eksperymentujących z alkoholem i rodziców, których dzieci upijają się oraz wspieranie realizacji programów profilaktycznych (w zakresie profilaktyki selektywnej i wskazującej) rekomendowanych przez PARPA	Tak
Działanie 2.4. Zwiększenie kompetencji oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób działających w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Tak
<u>Cel szczegółowy 3: Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa. Podnoszenie jakości specjalistycznych działań obejmujących leczenie uzależnienia od alkoholu oraz pomoc dla członków rodzin z problemem alkoholowym</u>	Tak
Działanie 3.1. Wspieranie pomocy psychologicznej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu (w warunkach wolnościowych lub penitencjarnych), osób pijących szkodliwie, członków ich rodzin, osób współuzależnionych. Zwiększenie dostępności i udoskonalanie oferty w zakresie leczenia osób uzależnionych od alkoholu i podniesienie jakości pomocy dla członków ich rodzin	Tak
Działanie 3.2. Wspieranie realizacji zadań Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Lublinie	Tak
Działanie 3.3. Wspieranie działań dotyczących specjalistycznego wsparcia udzielanego osobom wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem z powodu problemu alkoholowego, zmierzających do ich integracji społecznej i aktywizacji zawodowej oraz wsparcie działań środowisk abstynenckich	Tak
Działanie 3.4. Zwiększenie dostępności pomocy dla dzieci z FASD oraz ich opiekunów	Tak
<u>Cel szczegółowy 4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym</u>	Tak
Działanie 4.1. Upowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości jej przeciwdziałania, w szczególności w rodzinach z problemem alkoholowym	Tak
Działanie 4.2. Wspieranie programów oraz pomocy dla osób doświadczających przemocy, w szczególności w rodzinach alkoholowych oraz działań interwencyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	Tak

Przedstawiona powyżej tabela wskazuje, że wszystkie zakładane cele szczegółowe i działania zostały zrealizowane.

III. Realizacja działań i wskaźników Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020. Wnioski oraz rekomendacje

CEL GŁÓWNY: INSPIROWANIE, PODEJMOWANIE, WZMACNIANIE ORAZ ZWIĘKSZANIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ NA RZECZ PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM

Cel szczegółowy 1: Inicjowanie i wzmocnianie współpracy z instytucjami oraz podmiotami działającymi na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Działanie 1.1: Inspirowanie i podejmowanie działań zmierzających do nawiązania i wzmocnienia współpracy pomiędzy podmiotami, służbami, instytucjami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- Udział przedstawicieli ROPS w Lublinie w VII Ogólnopolskiej Konferencji „Narkotyki – Alkohol. Polityka, Nauka i Praktyka” (on-line);
- Udział przedstawicieli ROPS w Lublinie w webinarium nt.: „System pomocy osobom uzależnionym w czasach epidemii COVID-19” (on-line);
- Uczestnictwo przedstawicieli ROPS w Lublinie w konferencji prasowej dot. wyników ESPAD Polska 2019 (on-line);
- Uczestnictwo przedstawicieli ROPS w Lublinie w webinarium pn.: „Pomoc osobom uzależnionym a epidemia COVID-19” (on-line);
- Udział przedstawiciela ROPS w Lublinie w konferencji pt. „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych – w stronę działań opartych o dowody naukowe” (on-line);
- Uczestnictwo pracownika ROPS w Lublinie w Konwencie – Regionalna Sieć Współpracy Organizacji Pozarządowych z Samorządem Terytorialnym w ramach Lubelskiego Forum Inicjatyw Pozarządowych w Lublinie;
- W ramach porozumienia Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie z Komendą Miejską Policji w Lublinie dotyczącego prowadzenia wspólnych kampanii profilaktycznych, przeprowadzona została akcja społeczna pod nazwą „Trzeźwy umysł na drodze”, której celem było zminimalizowanie zagrożeń na drodze wynikających ze spożywania alkoholu, narkotyków przez uczestników ruchu drogowego. W ramach akcji sprawdzano stan trzeźwości kierowców. Podczas spotkań uczniowie otrzymali informacje dotyczące prawnych aspektów związanych z kierowaniem pojazdów pod wpływem alkoholu czy

- środków odurzających. Podkreślano potrzebę noszenia elementów odblaskowych przez pieszych i rowerzystów oraz przestrzegania zasad ruchu drogowego podczas przechodzenia przez ulicę czy korzystania z poboczy;
- Pracownicy ROPS w Lublinie aktywnie uczestniczyli w pracach Zespołu ds. opracowania projektu Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030 tworząc diagnozę, SWOT, cele, wskaźniki, wnioski;
 - Podjęto prace nad nową edycją Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2021-2024. Program został przyjęty Uchwałą Nr XXII/372/2020 z dnia 21 grudnia 2020 r. przez Sejmik Województwa Lubelskiego.
 - W siedzibie ROPS w Lublinie zorganizowane zostało spotkanie informacyjne dla przedstawicieli organizacji pozarządowych zainteresowanych aplikowaniem o środki na zadania z zakresu pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii;
 - Pracownicy ROPS w Lublinie wraz z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie uczestniczyli w pracach komisji konkursowej powołanej w celu zaopiniowania ofert złożonych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w ramach otwartego konkursu ofert ogłoszonego w dniu 31 stycznia 2020 r.;
 - W ramach otwartego konkursu ofert zawarto 14 umów z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi (w ramach profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, w tym programów rekomendowanych przez PARPA, a także programów pomocy psychologicznej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej i readaptacyjnej, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych) na łączną kwotę 180 000,00 zł. Przeprowadzono kontrole i dokonano rozliczenia finansowo-merytorycznego umów;
 - W trybie pozakonkursowym na podstawie art.19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie zawarto 3 umowy z organizacjami pozarządowymi na wspieranie realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi (w ramach profilaktyki uniwersalnej, pomocy psychologicznej, terapeutycznej) na łączną kwotę 29 000,00 zł;
 - Dofinansowanie działań Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Lublinie - umowa na kwotę 80 000,00 zł;
 - Wydano rekomendacje dotyczące współpracy organizacji pozarządowych oraz podmiotom współpracującym z ROPS w Lublinie:
 - Stowarzyszenie „Nowa Kuźnia”, 20-485 Lublin, ul. Samsonowicza 25;
 - Stowarzyszenie „Kontakt”, ul. Skierki 12, 20-601 Lublin;

- Stowarzyszenie „MONAR”, ul. Nowolipki 9B, 00-151 Warszawa;
- Oficyna Profilaktyczna, SBC Szkolenia Badania Consulting, ul. Dworcowa 9a/19, 30-556 Kraków;
- Realizowano obowiązek sprawozdawczy na poziomie wojewódzkim i krajowym;
- Opiniowano akty prawne:
 - Projekt ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
 - Projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw;
 - Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Osiągnięta wartość wskaźników:

1. Liczba spotkań w ramach współpracy pomiędzy podmiotami, służbami, instytucjami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – **47**.

Wnioski:

Współpraca ROPS w Lublinie z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami stanowi istotną formę realizacji zadań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Miała ona na celu zarówno przeciwdziałanie zjawiskom związanym ze spożywaniem alkoholu, jak i rozwój oraz podniesienie jakości usług terapeutycznych.

W ramach współpracy realizowano następujące działania:

- Kampanie edukacyjne, spotkania informacyjne, konferencje, akcje profilaktyczne, podczas których dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne;
- Tworzono, współtworzono i konsultowano dokumenty programowe;
- Ogłoszono otwarty konkurs ofert dla organizacji pozarządowych oraz prowadzono prace w komisji konkursowej przy współudziale ekspertów zewnętrznych;
- Przekazywano instytucjom nadrzędnym sprawozdania z realizacji zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- Wydawano rekomendacje organizacjom pozarządowym i innym podmiotom współpracującym z ROPS w Lublinie.

Rekomendacje:

1. Corocznie należy organizować spotkania informacyjne dla organizacji pozarządowych dotyczące otwartych konkursów ofert i korzystania z platformy Witkac.pl. Pozwoli to objąć wsparciem finansowym jak największą liczbę inicjatyw.

2. Zaleca się kontynuowanie prowadzonych działań i poszerzenie współpracy z podmiotami działającymi w obszarze problematyki uzależnień, w tym wykorzystywać alternatywne sposoby dotarcia do kolejnych partnerów działań.
3. Należy zabezpieczyć środki finansowe na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w celu dofinansowania wspólnych zadań organizacji pozarządowych. Ograniczone zasoby finansowe uniemożliwiają realizację działań w zadowalającym stopniu.

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie jakości i dostępności programów oraz działań profilaktycznych i utrwalenie postaw abstynenckich oraz edukacja w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia, wczesnego rozpoznania i krótkiej interwencji

Działanie 2.1: Inspirowanie i wspieranie działań edukacyjno-informacyjnych/kampanii na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów spożywania alkoholu oraz dystrybucja materiałów edukacyjnych skierowanych do ogółu społeczeństwa, a także kształcenie w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia oraz podejmowania interwencji wobec osób spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie.

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- o W ramach porozumienia z KMP w Lublinie przeprowadzona została kampania społeczna o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym pod nazwą „Trzeźwy umysł na drodze”, której celem było zminimalizowanie zagrożeń na drodze związanych ze spożywaniem alkoholu. Kampania skierowana została do młodzieży ze szkół ponadpodstawowych z terenu działania KMP w Lublinie. Przekazano Komendzie Miejskiej Policji w Lublinie materiały edukacyjne 2 268 sztuk: breloki z latarką (468 szt.), opaski odblaskowe (1 500 szt.) i smycze z nadrukiem (300 szt.);
- o Zorganizowano dwudniowe szkolenie pn.: „FAS/FASD – diagnoza i formy wsparcia” dla 32 osób (2 grupy szkoleniowe), w trakcie którego realizowano m.in. tematy:
 - „Teoretyczne aspekty Płodowego Zespołu Alkoholowego (FAS) oraz Spektrum Poalkoholowych Wrodzonych Zaburzeń Rozwojowych (FASD)”;
 - „Portret psychologiczny i zasady funkcjonowania dziecka z zespołem FAS/FASD”;
 - „Metody diagnozy zespołu FAS/FASD”;
 - „Analiza przypadków”;
- o W trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dofinansowano umowę na wspieranie działań edukacyjnych na temat działania alkoholu na człowieka oraz wynikających z nich szkód:

- Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci „O Uśmiech Dziecka”, ul. Trubakowska 59, 22 -100 Chełm;
- Na stronie internetowej ROPS w Lublinie zamieszczane były systematycznie następujące informacje i publikacje:
 - Czasopisma pn. „Informator dla profesjonalistów i przyjaciół AI-Anon w Polsce”;
 - Raport z Badań ankietowych zrealizowanych w województwie lubelskim w 2019 r. (Europejski Program Badań Ankietowych w szkołach ESPAD);
 - Kampania społeczna „Na kwarantannie nie piję”;
 - Bezpłatne szkolenie realizowane na zlecenie PARPA: „Prowadzenie wsparcia psychologicznego i interwencji w formie rozmowy telefonicznej i rozmowy przez komunikatory internetowe” (on-line);
 - Wytyczne PARPA dot. realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w okresie epidemii koronawirusa;
 - Informacje o zmianach dotyczących przedłużenia terminu wnoszenia opłat i wprowadzania zwolnień z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
 - Raport z Monitoringu Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020 za 2019 rok;
 - Zaproszenie do udziału w badaniu Instytutu Psychiatrii i Neurologii pn.: Badanie dotyczące wpływu koronawirusa na używanie alkoholu i substancji psychoaktywnych;
 - Stanowisko PARPA dotyczące niezgodnego z prawem wydatkowania środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
 - „Apel na sierpień – miesiąc abstynencji” Zespół Konferencji Episkopatu Polski ds. Apostolstwa Trzeźwości i Osób Uzależnionych, pod przewodnictwem Bpa Tadeusza Bronakowskiego;
 - Zaproszenie na konferencję pt. „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych – w stronę działań opartych o dowody naukowe”;
 - Zaproszenie na szkolenie pt. „Prawne i psychologiczne aspekty procedury zobowiązania do leczenia odwykowego w praktyce gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych”;
 - Bezpłatne szkolenie dla organizacji pozarządowych dotyczące składania ofert na realizację zadań publicznych poprzez system Witkac.pl (on-line);
 - Informacja na temat Światowego Dnia FAS.

Osiągnięta wartość wskaźników:

1. Liczba działań edukacyjno-informacyjnych/kampanii na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów spożywania alkoholu skierowanych do ogółu społeczeństwa (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) – **40**.
2. Liczba dystrybuowanych materiałów edukacyjno-informacyjnych na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów spożywania alkoholu skierowanych do ogółu społeczeństwa (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) – **8918**.
3. Liczba działań dotyczących kształcenia w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia oraz podejmowania interwencji wobec osób spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) – **1**.

Działanie 2.2: Wspieranie programów profilaktyki uniwersalnej (w tym m.in. w zakresie problemów alkoholowych wśród osób dorosłych, w miejscu nauki i pracy, w zakresie rozwijania kompetencji wychowawczych rodziców oraz wychowawców sprzyjających kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci oraz młodzieży) oraz działań dotyczących promocji zdrowego stylu życia (w tym aktywności kulturalnej i sportowej dzieci oraz młodzieży) oraz wspieranie realizacji programów profilaktycznych (w zakresie profilaktyki uniwersalnej) rekomendowanych przez PARPA.

- o W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez ROPS w Lublinie realizowało działania w ramach otwartych konkursów ofert w ramach podzadania: „Wspieranie programów profilaktyki uniwersalnej i/lub działań dotyczących promocji zdrowego stylu życia”. Objęto dofinansowaniem 5 projektów realizowanych przez:
 - Stowarzyszenie Otwarte Serca, ul. Zamoyskiego 48 a, 22-400 Zamość. Kwota dotacji: 7 450,00 zł;
 - Fundację Amigo–Polska, ul. Jaworowskiego 12, 20-612 Lublin. Kwota dotacji: 11 000,00 zł;
 - Fundacja „Odkrywamy Talenty”, ul. Lubartowska 77, 20-123 Lublin. Kwota dotacji: 12 000,00 zł;
 - Stowarzyszenie „Spełniamy Marzenia” przy Domu Dziecka w Kraśniku, ul. Sikorskiego 19, 23-204 Kraśnik. Kwota dotacji: 9 000,00 zł;
 - Instytut Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej, ul. Droga Męczenników Majdanka 27, 20-235 Lublin. Kwota dotacji: 21 150,00 zł;
- o W trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, objęto dofinansowaniem 1 umowę na wspieranie programów profilaktyki uniwersalnej, która była realizowana przez:

- Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci „O Uśmiech Dziecka”, ul. Trubakowska 59, 22-100 Chełm. Kwota dotacji: 10 000,00 zł.

Osiągnięta wartość wskaźników:

1. Liczba działań w ramach programów profilaktyki uniwersalnej oraz działań dotyczących promocji zdrowego stylu życia, w tym aktywności kulturalnej i sportowej dzieci oraz młodzieży (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) – **6**.
2. Liczba osób, w tym dorosłych, dzieci i młodzieży, uczestniczących w programach profilaktyki uniwersalnej oraz liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w działaniach dotyczących zdrowego stylu życia i aktywności kulturalnej oraz sportowej (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) – **158/36**.
3. Liczba działań (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) opartych na realizacji programów (w zakresie profilaktyki uniwersalnej) rekomendowanych przez PARPA – **1**.
4. Liczba osób objętych programami (w zakresie profilaktyki uniwersalnej) rekomendowanymi przez PARPA (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) – **20**.
5. Liczba dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) – **140**.

Działanie 2.3: Wspieranie programów profilaktyki selektywnej (w tym m.in. wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji, pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym) oraz wskazującej adresowanej do grup ryzyka, osób eksperymentujących z alkoholem i rodziców, których dzieci upijają się oraz wspieranie realizacji programów profilaktycznych (w zakresie profilaktyki selektywnej i wskazującej) rekomendowanych przez PARPA.

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- W ramach otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez ROPS w Lublinie na podzadanie: „Programy z zakresu profilaktyki selektywnej i/lub wskazującej” nie wpłynęła żadna oferta. W ramach otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez ROPS w Lublinie na podzadanie: „Wspieranie realizacji programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA” w ramach profilaktyki selektywnej objęto dofinansowaniem 2 projekty, które realizowało:
 - Towarzystwo Nowa Kuźnia, ul. Samsonowicza 25, 20-485 Lublin. Kwota dotacji: 30 000,00 zł;
 - Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo, ul. Jezuicka 4/9, 20-113 Lublin. Kwota dotacji: 9 400,00 zł.

Osiągnięta wartość wskaźników:

1. Liczba działań w ramach programów profilaktyki selektywnej i wskazującej (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) – **2**.
2. Liczba osób uczestniczących w poszczególnych programach profilaktyki selektywnej i wskazującej (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) – **500**.
3. Liczba działań (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) opartych na realizacji programów rekomendowanych (w zakresie profilaktyki selektywnej i wskazującej) przez PARPA –**2**.
4. Liczba osób objętych programami (w zakresie profilaktyki selektywnej i wskazującej) rekomendowanymi przez PARPA (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) – **500**.
5. Liczba dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) – **140** (w tym zawarto też programy rekomendowane).

Działanie 2.4: Zwiększenie kompetencji oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób działających w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- o Dwudniowe szkolenia pn. „FAS/FASD – diagnoza i formy wsparcia” w terminach 2 - 3.11.2020 r., 19-20.11.2020 r. dla 32 osób. Kwota rozliczona: 24 640,00 zł;
- o Dwudniowe szkolenie pn. „Dialog motywujący – kurs podstawowy i trening umiejętności” w terminie 16-17.09.2020 r. dla 12 osób. Szkolenie sfinansowano z Rozdziału 85153 – Zwalczanie narkomanii, § 4300 Zakup usług pozostałych. Kwota rozliczona: 11 900,00 zł.

Osiągnięta wartość wskaźników:

1. Liczba przeprowadzonych szkoleń/konferencji szkoleniowych (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) – **2**.
2. Liczba osób biorących udział w przeprowadzonych szkoleniach/konferencjach szkoleniowych (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) – **44**.

Wnioski:

1. ROPS w Lublinie współrealizował kampanie profilaktyczne i dystrybuował materiały informacyjno - edukacyjne w ramach zwiększenia jakości i dostępności programów oraz działań profilaktycznych. Odbiorcami realizowanych działań były osoby dorosłe, młodzież, dzieci. Na stronie internetowej ROPS w Lublinie były zamieszczane systematycznie informacje i publikacje. Ponadto w ramach powyższego celu na podstawie porozumienia

zawartego z KMP w Lublinie wsparto kampanie profilaktyczną, skierowaną do uczestników ruchu drogowego i uczniów szkół ponadpodstawowych z województwa lubelskiego.

2. W ramach otwartego konkursu ofert Województwo Lubelskie wspierało programy profilaktyczne realizowane przez organizacje pozarządowe. Jednak z uwagi na błędy formalne duża liczba ofert nie została uwzględniona w dofinansowaniu. W ramach wyżej wymienionego konkursu wsparcia udzielono organizacjom prowadzącym placówki wsparcia dziennego realizujące programy wychowawczo-resocjalizacyjne oraz profilaktyczne skierowane do dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
3. Zgodnie z rekomendacjami PARPA, Województwo Lubelskie wspierało realizację programów profilaktycznych rekomendowanych, opartych na skutecznych strategiach oddziaływań. W ramach otwartego konkursu ofert ogłoszono zadanie dotyczące powyższych programów – w ramach przyznanej dotacji realizowano programy: „Środowiskowa profilaktyka uzależnień” „Fred goes net”.
4. Istotną częścią realizowanego programu jest podnoszenie kwalifikacji pracowników, m.in.: oświaty, pedagogów, psychologów, asystentów rodzin, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, ośrodków adopcyjnych, pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej mających styczność z problematyką uzależnień, którzy chcą poszerzyć swoją wiedzę i umiejętności w zakresie FAS/FASD, pracowników socjalnych, specjalistów terapii uzależnień, członków organizacji pozarządowych (mających w pracy zawodowej styczność z problematyką uzależnień).

Rekomendacje:

1. W celu kontynuacji podjętych działań należy zabezpieczyć środki finansowe na działania profilaktyczne związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych – działalność szkoleniową, dotacje, kampanie profilaktyczne.
2. Kontynuować współpracę z organizacjami pozarządowymi realizującymi działania w obszarze profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Promować programy rekomendowane przez PARPA w ramach otwartych konkursów ofert, lub w trybie pozakonkursowym, tak aby w przyszłości stanowiły przeciwwagę dla programów tradycyjnych.
4. Należy corocznie organizować dla organizacji pozarządowych spotkania informacyjne dotyczące otwartych konkursów ofert.

Cel szczegółowy 3: Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa. Podnoszenie jakości specjalistycznych działań obejmujących leczenie uzależnienia od alkoholu oraz pomoc dla członków rodzin z problemem alkoholowym

Działanie 3.1: Wspieranie pomocy psychologicznej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu (w warunkach wolnościowych lub penitencjarnych), osób pijących szkodliwie, członków ich rodzin, osób współuzależnionych. Zwiększenie dostępności i udoskonalanie oferty w zakresie leczenia osób uzależnionych od alkoholu i podniesienie jakości pomocy dla członków ich rodzin.

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- W ramach otwartych konkursów ofert ogłoszonych przez ROPS w Lublinie na podzadanie: „Wspieranie programów pomocy psychologicznej i/lub terapeutycznej i/lub rehabilitacyjnej i/lub readaptacyjnej (prowadzonej w warunkach wolnościowych i/lub penitencjarnych, w tym prowadzonej przez organizacje abstynenckie) dla osób uzależnionych od alkoholu i/lub współuzależnionych i/lub pijących szkodliwie i/lub członków ich rodzin” przyjęto do realizacji 4 projekty:
 - „Nadzieja” Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu, ul. Abramowicka 2F, 20-442 Lublin. Kwota dotacji: 13 720,00 zł;
 - Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Nadzieja”, ul. 3-go Maja 24A, 21-100 Lubartów. Kwota dotacji: 16 280,00 zł;
 - Fundacja „Między Nami”, Krężnica Jara 498, 20-515 Lublin. Kwota dotacji: 5 000,00 zł;
 - Stowarzyszenie Integracji Rodzin „Przystań”, ul. Ogrodowa 46, 22-100 Chełm. Kwota dotacji: 15 000,00 zł;
- Ponadto w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19 a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie objęto dofinansowaniem 1 umowę na realizację projektu pn. „Prowadzenie działań psychoterapeutycznych i osłonowych skierowanych do osób bezdomnych uzależnionych od alkoholu w związku z pandemią SARS-CoV-2”, która była realizowana przez:
 - „Nadzieja” Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu, ul. Abramowicka 2F, 20-442 Lublin. Kwota dotacji: 9 000,00 zł.

Osiągnięta wartość wskaźników:

1. Liczba działań dotyczących pomocy psychologicznej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, osób pijących szkodliwie, członków rodzin z problemem alkoholowym, osób współuzależnionych objętych wsparciem ROPS w Lublinie – **5**.

2. Liczba osób uczestniczących w działaniach dotyczących pomocy psychologicznej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, osób pijących szkodliwie, członków rodzin z problemem alkoholowym, osób współuzależnionych objętych wsparciem ROPS w Lublinie – **285**.

Działanie 3.2: Wspieranie realizacji zadań Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Lublinie (WOTUiW).

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- o Dofinansowano realizację zadań pozalecniczych WOTUiW w Lublinie na łączną kwotę 22 050,00 zł, tj.:
 - działania podnoszące kwalifikacje zawodowe pracowników placówek leczenia uzależnienia od alkoholu: Studium Terapii Uzależnień (6 030,00 zł) i superwizję pracy terapeutycznej pracowników placówek leczenia uzależnienia od alkoholu (9 000,00 zł);
 - koszty obsługi biura WOTUiW (3 020,00 zł);
 - koszty osobowe pracowników WOTUiW (4 000,00 zł).

Ponadto dofinansowano działalność leczniczą WOTUiW (Doposażenie) – 57 950,00 zł.

Osiągnięta wartość wskaźników:

1. Liczba działań podnoszących kwalifikacje zawodowe pracowników placówek leczenia uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia w województwie lubelskim, dofinansowanych z Budżetu Województwa Lubelskiego –**2**.
2. Liczba pracowników placówek leczenia uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia w województwie lubelskim uczestniczących w działaniach podnoszących kwalifikacje zawodowe, dofinansowanych z Budżetu Województwa Lubelskiego – **42**.
3. Liczba przeprowadzonych diagnoz i konsultacji specjalistycznych dla zakładów lecznictwa odwykowego w województwie lubelskim dofinansowanych z Budżetu Województwa Lubelskiego – **0**.
4. Liczba zrealizowanych superwizji pracowników placówek leczenia uzależnienia od alkoholu z terenu województwa lubelskiego, dofinansowanych z Budżetu Województwa Lubelskiego – **5**.

Działanie 3.3: Wspieranie działań dotyczących specjalistycznego wsparcia udzielanego osobom wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem z powodu problemu alkoholowego, zmierzających do ich integracji społecznej i aktywizacji zawodowej oraz wsparcie działań środowisk abstynenckich.

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- W ramach otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez ROPS w Lublinie na podzadanie: „Wspieranie programów pomocy psychologicznej i/lub terapeutycznej i/lub rehabilitacyjnej i/lub readaptacyjnej (prowadzonej w warunkach wolnościowych i/lub penitencjarnych, w tym prowadzonej przez organizacje abstynenckie) dla osób uzależnionych od alkoholu i/lub współuzależnionych i/lub pijących szkodliwie i/lub członków ich rodzin” przyjęto do realizacji 3 projekty obejmujące działania w zakresie integracji społecznej i aktywizacji zawodowej oraz wsparcia działań środowisk abstynenckich:
 - „Nadzieja” Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu, ul. Abramowicka 2F, 20-442 Lublin. Kwota dotacji: 13 720,00 zł;
 - Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Nadzieja”, ul. 3-go Maja 24A, 21-100 Lubartów. Kwota dotacji: 16 280,00 zł.;
 - Stowarzyszenie Integracji Rodzin „Przystań”, ul. Ogrodowa 46, 22-100 Chełm. Kwota dotacji: 15 000,00 zł;
- W ramach Porozumienia z dnia 5 października 2020 r. ROPS w Lublinie przyznał dotację budżetową na pierwsze wyposażenie Centrum Integracji Społecznej w Zamościu. Kwota dotacji: 89 430,89 zł;
- Analizowano informacje nt. efektów reintegracji społeczno-zawodowej uczestników Centrów Integracji Społecznej, wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym na skutek uzależnienia od alkoholu. Niniejsze dane w formie sprawozdań były przekazywane do ROPS w Lublinie przez CIS-y dofinansowane przez Samorząd Województwa Lubelskiego w latach poprzednich.

Osiągnięta wartość wskaźników:

1. Liczba działań dotyczących specjalistycznego wsparcia udzielanego osobom wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem z powodu problemu alkoholowego, zmierzających do ich integracji społecznej i aktywizacji zawodowej, objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie – **4**.
2. Liczba osób uczestniczących w działaniach dotyczących specjalistycznego wsparcia udzielanego osobom wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym z powodu problemu alkoholowego, zmierzających do ich integracji społecznej i aktywizacji zawodowej, objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie – **197**.
3. Liczba działań dotyczących wsparcia środowisk abstynenckich, objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie – **4**.
4. Liczba osób uczestniczących w działaniach dotyczących wsparcia środowisk abstynenckich, objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie – **195**.

Działanie 3.4: Zwiększenie dostępności pomocy dla dzieci z FASD oraz ich opiekunów.

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- W ramach otwartego konkursu organizacje pozarządowe miały możliwość złożenia ofert na podzadanie: „Wspieranie działań na rzecz pomocy dzieciom z FASD i ich rodzicom/opiekunom”. Nie wpłynęła żadna oferta.
- Rozpoczęto prace związane z uruchomieniem Regionalnego Punktu Diagnozy i Terapii FAS/FASD. Przeprowadzono remont pomieszczeń przystosowując je do potrzeb diagnozy i terapii w zakresie FAS/FASD. Zakupiono sprzęt i wyposażenie recepcji, gabinetu do badań psychologicznych, gabinetu do badań lekarskich i sali do przeprowadzania terapii integracji sensorycznej (SI).
- Zamieszczono na stronie internetowej ROPS w Lublinie informację nt. Światowego Dnia FAS.

Osiągnięta wartość wskaźników:

1. Liczba działań na rzecz dzieci z FASD oraz ich opiekunów, objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie – **3**.
2. Liczba dzieci z FASD oraz ich opiekunów korzystających z pomocy, objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie – **0**.

Wnioski:

1. Zadania ogłoszone w otwartym konkursie ofert dla organizacji pozarządowych adresowane były do osób z problemem alkoholowym oraz członków ich rodzin. Zapewniały one dostęp do specjalistów, wsparcia, konsultacji i porad (specjalisty terapii uzależnień, pracownika socjalnego, prawnika, lekarza, psychologa) oraz udział w zajęciach terapeutycznych, socjoterapii i aktywizacji społeczno-zawodowej. Prowadzono interwencje kryzysowe i socjalne oraz poradnictwo rodzinne.
2. Dofinansowano działalność pozaleczniczą i leczniczą Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Lublinie, wobec którego Województwo Lubelskie jest podmiotem prowadzącym.
3. Udzielono wsparcia w ramach prowadzenia działań skierowanych do osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Województwo Lubelskie umożliwiło stowarzyszeniom abstynenckim udział w otwartym konkursie ofert. Dofinansowania udzielono jednej organizacji. Ponadto w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a również 1 organizacja otrzymała dofinansowanie.
4. Prowadzenie i wspieranie działań mających na celu zwiększenie dostępności pomocy dla dzieci ze spektrum FASD oraz ich rodzin. W 2020 r. w ramach otwartego konkursu ofert nie złożono żadnej oferty dotyczącej problematyki FASD.

Rekomendacje:

1. Co roku warto organizować spotkanie informacyjne dla organizacji pozarządowych, zachęcające do składania ofert na poszczególne zadania, w tym w obszarze FASD.
2. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych.
3. Rekomenduje się wspieranie superwizji dla pracowników placówek leczenia uzależnienia od alkoholu, która jest najlepszą formą doskonalenia zawodowego oraz przeciwdziałania niewłaściwym praktykom klinicznym.
4. Rekomenduje się dotowanie stowarzyszeń abstynenckich, wspierających i uzupełniających działania zakładów opieki zdrowotnej i zapewniających psychospołeczne wsparcie osobom uzależnionym od alkoholu.
5. Należy zabezpieczyć zasoby finansowe, aby w kolejnym roku funkcjonowania programu mogły odbywać się działania mające na celu ograniczenie szkód zdrowotnych oraz poprawę stanu psychofizycznego i funkcjonowania społecznego osób uzależnionych od alkoholu oraz osób współuzależnionych. Ograniczone środki finansowe na wyżej wymieniony cel uniemożliwiają ich realizację w zadowalającym stopniu.
6. Należy w dalszym ciągu wspierać działalność Centrów Integracji Społecznej oraz monitorować efekty reintegracji społeczno-zawodowej. Brak środków finansowych przeznaczonych na działalność Centrów Integracji Społecznej uniemożliwia realną pomoc w tym zakresie.
7. Realizowanie programów szkoleniowych dla grup zawodowych z zakresu Alkoholowego Zespołu Płodowego FAS. W ramach otwartego konkursu ofert należy uwzględniać problematykę FAS/FASD, rozpowszechniać przedmiotowe treści poprzez stronę internetową ROPS w Lublinie, a także przez inne kanały informacji.
8. Należy zapewnić środki finansowe na działalność Regionalnego Punktu Diagnostyki i Terapii FAS/FASD przy ROPS w Lublinie oraz dążyć do zmian systemowych wprowadzających normy w zakresie diagnostyki FAS/FASD oraz konieczność zapewnienia szkoleń specjalistycznych dla kadr medycznych, psychologicznych, terapeutycznych.

Cel szczegółowy 4: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym

Działanie 4.1: Upowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości jej przeciwdziałania, w szczególności w rodzinach z problemem alkoholowym.

- o W roku 2020 Województwo Lubelskie zrealizowało działania poprzez zamieszczenie następujących informacji na stronie internetowej ROPS w Lublinie:

- Raport z badania: „Diagnoza skali przemocy w rodzinie, charakterystyka osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc w rodzinie oraz rodzaje działań instytucjonalnych przeciwdziałających zjawisku przemocy w rodzinie”. Grudzień 2019 r.;
- „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłpstwem” (21-28 luty 2020 r.);
- Procedura Niebieskiej Karty w czasie pandemii;
- Grupy wsparcia on-line dla kobiet z doświadczeniem przemocy, w tym przemocy seksualnej;
- „Przemoc w domu a kwarantanna – przewodnik prawny” opracowany przez specjalistów Fundacji Feminoteka;
- Uruchomienie przez Ośrodek Terapii Uzależnień „Radzimowice” bezpłatnej infolinii pomocowej w czasie kwarantanny domowej;
- Zamieszczenie „Informatora o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie lubelskim”;
- Zamieszczenie informacji o zmianach w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i innych ustawach - procedura szybkiego reagowania wobec sprawców przemocy.

Osiągnięta wartość wskaźników:

1. Liczba działań skierowanych do ogółu społeczeństwa, służących upowszechnianiu informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości jej przeciwdziałania, w szczególności w rodzinach z problemem alkoholowym (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) – **8**.
2. Liczba dystrybuowanych materiałów skierowanych do ogółu społeczeństwa, służących upowszechnianiu informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości jej przeciwdziałania, w szczególności w rodzinach z problemem alkoholowym (objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie) – **5 000**.

Działanie 4.2: Wspieranie programów oraz pomocy dla osób doświadczających przemocy, w szczególności w rodzinach alkoholowych oraz działań interwencyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- W ramach otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez ROPS w Lublinie na podzadanie: „Wspieranie programów i/lub pomocy psychologicznej i/lub terapeutycznej i/lub samopomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych” przyjęto do realizacji 3 projekty:

- Stowarzyszenie Profilaktyki i Psychoterapii Uzależnień „Pomocni Ludziom”, ul. Fabryczna 6, 23-204 Kraśnik. Kwota dotacji: 9 000,00 zł.;
- Stowarzyszenie „Kontakt”, ul. Skierki 12, 20-601 Lublin. Kwota dotacji: 9 576,00 zł.
- Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym, „AGAPE”, ul. Bernardyńska 5, 20-109 Lublin. Kwota dotacji: 11 424,00 zł.

Osiągnięta wartość wskaźników:

1. Liczba działań objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie, dotyczących realizacji programów i pomocy dla osób doświadczających przemocy, w szczególności w rodzinach alkoholowych – **2**.
2. Liczba osób korzystających z programów oraz pomocy dla osób doświadczających przemocy, w szczególności w rodzinach alkoholowych, objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie – **210**.
3. Liczba działań dla osób stosujących przemoc w rodzinie, objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie –**1**.
4. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, uczestniczących w działaniach interwencyjnych i edukacyjnych, objętych wsparciem przez ROPS w Lublinie – **31**.

Wnioski:

1. W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie alkoholowej wspierano programy, w których udzielano poradnictwa prawnego, psychologicznego, socjalnego, prowadzono grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy. Ponadto prowadzono sesje indywidualne dla osób stosujące przemoc.
2. Udostępniono na stronie ROPS w Lublinie informator dotyczący aktualnej oferty pomocowej, który jest aktualizowany w miarę potrzeb.
3. Upowszechniano informacje dotyczące instytucji udzielających wsparcia w obszarze przeciwdziałania przemocy.
4. Rozpropagowywano informacje nt. zjawiska przemocy poprzez kolportaż bezpłatnych publikacji edukacyjno-informacyjnych.

Rekomendacje:

1. Rekomenduje się upowszechniać informacje nt. zjawiska przemocy w rodzinach alkoholowych oraz o możliwościach rozwoju zawodowego służb działających w tym obszarze.
2. W otwartych konkursach ofert należy uwzględniać zadania dotyczące działań interwencyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w związku

z używaniem alkoholu. Przedmiotowe treści rekomenduje się rozpowszechniać m.in. w zagadnieniach tematyki szkoleniowej.

3. Nadal należy organizować spotkania informacyjne dla organizacji pozarządowych, poprzedzające otwarte konkursy ofert zachęcając do udziału oraz realizacji programów w ramach przedmiotowego działania.
4. W celu zwiększania dostępności informacji o placówkach udzielających pomocy osobom borykającym się z problemem alkoholowym należy kontynuować działania oraz aktualizować bazę teleadresową organizacji pozarządowych współpracujących z ROPS w Lublinie.
5. Należy rozwijać i kontynuować działania służące utrzymaniu infrastruktury pomocowej dla osób doznających przemocy w rodzinie.

Podsumowanie

W związku z realizacją WPPiRPA prowadzone inicjatywy przez ROPS w Lublinie skoncentrowane były w 2020 r. w następujących obszarach:

- zwiększenie dostępności pomocy dla dzieci z FAS/FASD oraz ich opiekunów poprzez zintensyfikowanie działań w kierunku utworzenia Regionalnego Punktu Diagnostyki i Terapii FAS/FASD;
- szkolenie i doskonalenie zawodowe osób pracujących z osobami dotkniętymi problemami wynikającymi z używania alkoholu;
- współorganizowanie i upowszechnianie akcji społecznych o charakterze informacyjno-edukacyjnym związanych tematycznie z profilaktyką uzależnień;
- wsparcie finansowe podmiotów niepublicznych w zakresie organizacji i realizacji nowych form pracy z dziećmi i młodzieżą z rodzin zagrożonych uzależnieniami;
- w ramach otwartego konkursu ofert wspieranie zadań z zakresu wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi;
- wzmocnianie współpracy między jednostkami realizującymi zadania w obszarze przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu i współuzależnieniu w celu zwiększenia skuteczności oddziaływań profilaktycznych i terapeutycznych,
- zintensyfikowanie działań profilaktycznych na rzecz podniesienia świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń społecznych wynikających ze spożywania alkoholu.

W kolejnym roku zasadne będzie wspieranie realizacji programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży, ukierunkowanych na zmianę szkodliwych przekonań dotyczących używania substancji psychoaktywnych, kształtujących postawy abstynenckie i asertywne zachowania. Ważne będzie podejmowanie działań polegających na włączeniu do współpracy rodziców, którzy w profilaktyce zachowań ryzykownych odgrywają wiodącą rolę. Należy upowszechniać ofertę rekomendowanych programów profilaktycznych opartych na skutecznych strategiach oddziaływań m.in. podczas spotkań z organizacjami pozarządowymi, które corocznie organizuje ROPS w Lublinie.

W kolejnym roku realizacji Programu należy wspierać finansowo i organizacyjnie wszelkie inicjatywy programowe stawiające sobie za cel reintegrację zawodową i społeczną osób uzależnionych, którzy zakończyli leczenie odwykowe. Właściwa organizacja wsparcia socjalnego i społecznego będzie miała wpływ na efektywność leczenia oraz zapobiegnie nawrotom choroby. Uzasadniony będzie rozwój i profesjonalizacja umiejętności kadry udzielającej pomocy, co przyczyni się do zwiększenia jakości usług, szczególnie w gminach, w których brakuje rozwiązań systemowych.

W 2021 r. na podstawie Zarządzenia Nr 10/2021 Dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie z dnia 15 marca 2021 r. utworzono nową komórkę organizacyjną

– Regionalny Punkt Diagnozy i Terapii FAS/FASD. Utworzenie Regionalnego Punktu Diagnozy i Terapii FAS/FASD stanowi istotny krok do stworzenia na terenie województwa lubelskiego rozwiązań systemowych w zakresie specjalistycznej diagnostyki i terapii dzieci z FAS (najbliższe placówki znajdują się w Rzeszowie, Warszawie, Łodzi). W przyszłości należy zwiększyć ilość działań profilaktyczno-edukacyjnych służących upowszechnianiu wiedzy na temat skutków spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.

Na podstawie przedstawionej informacji należy podkreślić, że rezultaty działań przyjętych do realizacji realnie wpłynęły na osiągnięcie celu głównego i celów szczegółowych WPPiRPA na lata 2017-2020, w kolejnym roku jego realizacji.